

ØPLAN FOR FEJØ

2016-2021

FEJØS BIDRAG TIL ET DANMARK I BALANCE

NOVEMBER 2014

Udarbejdet af visionsgruppen for Fejø
november 2014:

Laust Spandet Jensen
Kirsten Sydendal
Birgit Mønsted
Morten Fokdal-Knudsen
Merete Rostrup Fleischer

I samarbejde med Fejøforeningen v/
Formand Jørgen Møller

Foto:
Kirsten Sydendal
Philip Rasmussen
Hans Christian Nielsen
Henrik Rostrup Fleischer

Grafisk bearbejdning:
ByogLandskab

UDNYT POTENTIALIET I SMÅLANDSØERNE FJERN BETALINGSRINGEN

En tanke: Hvem bliver væk?

Turister

Hvis en familie på to voksne og to børn skal vælge mellem en biltur til Fejø og en biltur til Knuthenborg, spiller prisen en rolle. Knuthenborg-turen koster 616 kr., turen til Fejø 325, men hvis de gerne vil komme igen og derfor købe årskort, er udgiften 8870 kr. + billetter til børnene (der ikke kan få årskort) for at komme til Fejø, men blot 1236 kr. for årskort til Knuthenborg for hele familien.

Familie/venner til fastboende/sommerhusejere

Tilflytteres mulighed for at fastholde netværk 'på den anden side' besværliggøres af, at en god middag eller en familiefødselsdag på øen er en betragtelig udgift for gæsterne.

Jobansøgere fra 'den anden side'

Udgift til person- og eventuel biltransport er et betragteligt fradrag i lønnen, hvis folk fra 'den anden side' ønsker at søge job (og måske på sigt bosætte sig) på Fejø.

Erhvervsdrivende

Færgepriserne er en barriere for virksomheder fra fastlandet, der skal have køretøjer og personale til og fra øen.

Jo flere gæster, des større omsætning på kort sigt og des større potentiel bosætning og dermed skatteindtægt på lang sigt ...

Fejø, Femø, Askø og Vejrø er stærke brands i Lolland Kommune, og de udgør det geografiske område i kommunen, hvor der er kortest vej til øget indtjening til kommunekassen i form af flere skattekroner fra ressourcestærke tilflyttere og en øget turisme.

Forudsætningen for større omsætning og skatteindtjening på øerne er landevejsmodellen/ den blå landevej, dvs. at øer og fastlandsdestinationer ligestilles ved, at betalingsringen om øerne fjernes, så det ikke koster mere at køre til en adresse på en ø end på fastlandet.

Eftersom den kommende finanslov ikke har bevilget de ekstra 90-100 millioner, den blå landevej ville koste, appellerer vi til Lolland Kommunes politikere om, at de arbejder på at få gennemført en statsstøttet forsøgsordning med landevejsmodellen til Fejø, Femø og Askø i 2016. Jf. erfaringer fra Endelave forventer vi, at erfaringerne fra en sådan forsøgsordning vil vise, at der er rigtig god økonomi i den blå landevej.

Landevejsmodellen?

Hvad er 'Den blå landevej'?

Landevejsmodellen er et udtryk for den tanke, at det ikke skal koste mere at flytte sig en 'blå' kilometer, end det koster at køre en 'sort', således at ødestinationer ligestilles med fastlandsdestinationer til glæde for fastboende og gæster, uanset hvor man kommer fra eller rejser til.

VISIONSPLAN FOR FEJØ 2016-2021

FEJØ I BALANCE

30. august 2014 blev der afholdt et visionsværksted på Fejø med cirka 35 deltagere. Her blev der lavet gruppearbejder omkring de selvvalgte emner: bosætning, skole, turisme, visioner og samarbejde med Lolland Kommune. Visionsgruppen bag denne visionsplan har taget udgangspunkt i de udfordringer, visioner og konklusioner, der kom frem på visionsværkstedet.

Overskriften i konklusionerne var, at vi på **Fejø vil holde fast i et helårssamfund, der skal være i balance såvel aldersmæssigt, socialt og økonomisk**. Deri lægger, at vi:

1) Vil ikke være et otiumsamfund med støt faldende befolkningstal eller primært en sommerturistø, men stadig kunne tiltrække børnefamilier, hvorfor skolen skal bevares og udvikles som undervisningstilbud.

2) Vil påtage os et socialt ansvar og aflaste Lolland Kommune med opgaver, vi kan løse billigere, samtidig med at vi vil udvikle tilbud, der kan tiltrække en mangfoldighed af ressourcestærke gæster.

3) Vil vækste, og derfor ønsker vi flere gæster = højere omsætning for turistaktører og erhvervsdrivende + flere folk, der taler om og får øjnene op for Fejø = potentielle tilflyttere, der betaler skat, kan skabe endnu flere arbejdspladser, turisttilbud m.m.

Herunder har visionsgruppen for hvert af kerneområderne **bosætning, arbejdspladser, turisme, skole og eksperimentel frizone** listet rammebetingelser, indsats på operationelt niveau, langsigtet perspektiv og fordele for Lolland Kommune

BOSÆTNINGSIND- SATSEN ER AFGØRENDE FOKUS PÅ FORDELE

Rammebetingelser

Øens overlevelse som helårssamfund er betinget af en fortsat tilflytning af ressourcestærke kræfter, herunder børnefamilier. Udover at færgе, skole, købmand og læge ikke må være truet, er der to andre parametre, der skal være på plads. Der skal være arbejdspladser (selvstændigt punkt) og der skal være huse, folk kan bo i. Under emnet bosætning har visionsgruppen valgt at fokusere på sidstnævnte parameter, da der er en del regelsæt, der konkret spænder ben for en øget tilflytning:

1) Fleksboligreglen gør det muligt at flekse en helårsbolig til fritidshus, men ikke omvendt, for huset skal have helårsstatus på ansøgningstidspunktet.

2) Hvis et helårshus står tomt i tre år, bliver det automatisk til fritidshus.

3) Det er svært at få et realkreditlån i Udkantsdanmark/til huse under 500.000.

4) Hvis man køber et billigt hus på Fejø og sætter det i stand med salg for øje, bliver det hurtigt for dyrt at få solgt, fordi der skal moms på salgsprisen, hvis man renoverer for mere end 50 procent af købsprisen eller 25 procent af salgsprisen. Det hindrer håndværkere i at investere i og forbedre boligmassen og øge antallet af indflytningsegnede boliger.

Indsats på operationelt niveau

- En permanent ordning med 12 måneders tilladelse til beboelse i fleks- eller fritidshuse: Vi oplever en øget interesse fra såvel efterlønnere som børnefamilier for at 'prøve ølivet af' ved at leje en bolig inden evt. køb, men der er meget få helårsboliger til udlejning. Derimod er der en del fritidsboliger (delvis pga. punkt 1+2), som folk gerne vil bo i, men det må de ikke. I dag håndhæver kommunen reglen meget stramt, men 12 måneders 'frit lejde' ville gøre det muligt for folk at prøve ølivet af og bo billigt, mens de leder efter arbejde og/eller får solgt eget hus andetsteds.

- Fejøboerne vil lave en portal, der gør det let for potentielle tilflyttere at finde en lejebolig, så vi får en koordineret udlejning af helårsboliger og turisttilbud.

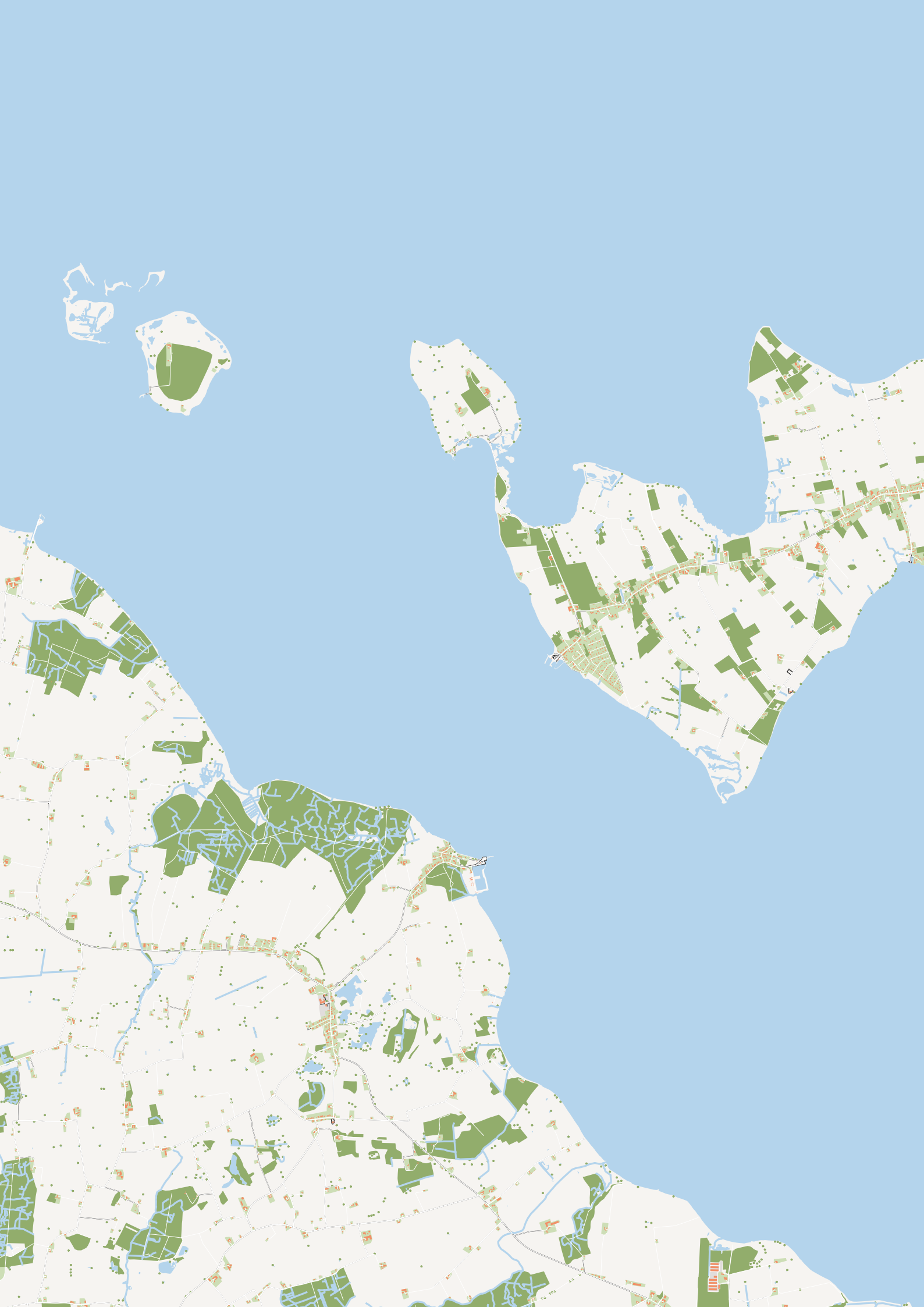
Langsigtet perspektiv

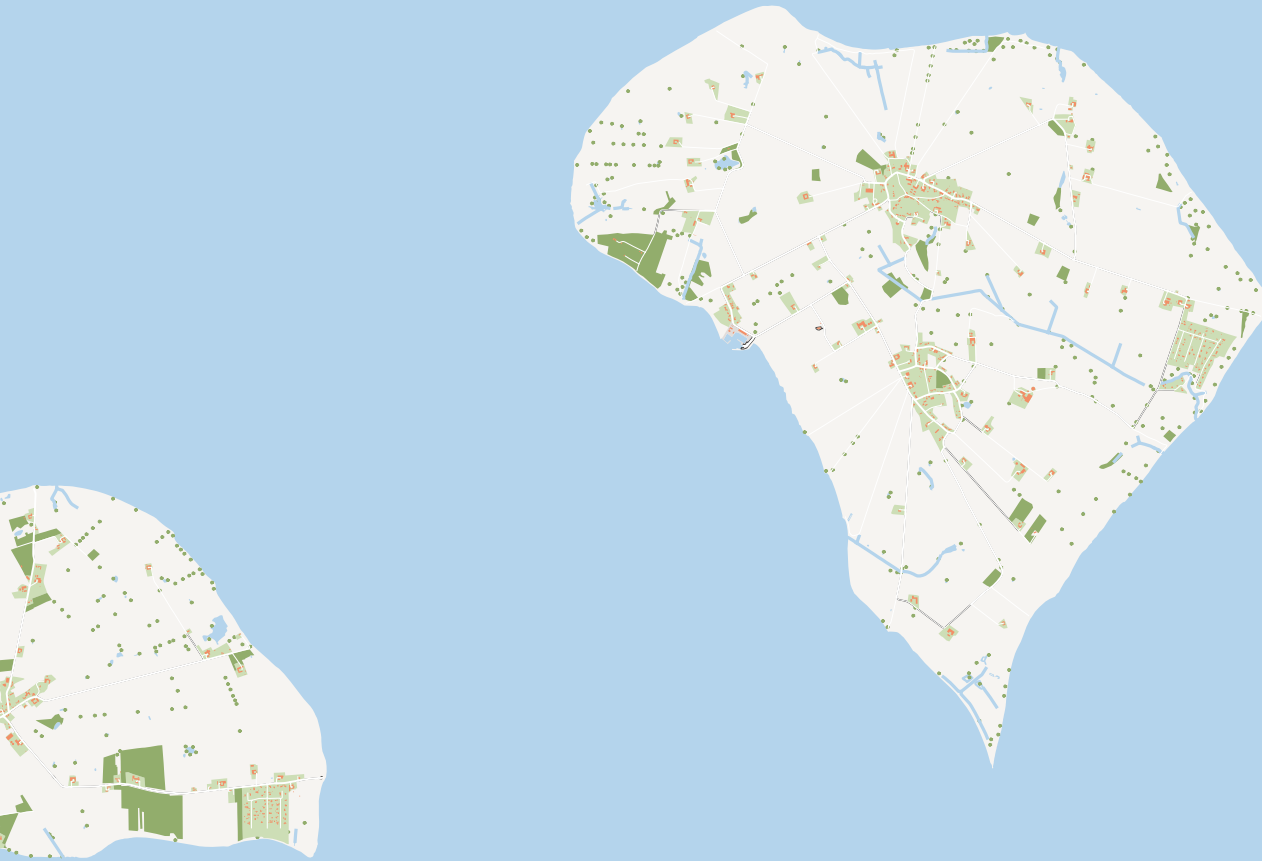
Ved en løsning af de udfordringer, der står under rammebetingelser, vil Fejø fremover have leje- og ejerboliger i rimelig stand til rimelig pris, der kan imødekomme en øget tilflytning.

Fordele for Lolland Kommune

Jo flere, der har adresse på Fejø, jo højere skatteindtægt til kommunen, idet de tilflyttere, Fejø tiltrækker, oftest kommer fra andre kommuner. Jo flere håndværkere, der kan se idéen i at salgsklargøre gamle huse, jo højere omsætning og igen, jo højere skatteindtægt til kommunen.

Arbejdspladser

FLERE ARBEJDSPLADSER PÅ FEJØ

PRIVATISERING OG MARKEDSFØRING

Rammebetingelser

Via landevejsmodellen og ro om skolen kan vi igen gøre det attraktivt at besøge og sidenhen bosætte sig og arbejde på Fejø. I dag kommer der hver morgen tre landbrugsmedarbejdere og 2-3 håndværkere over for at arbejde på øen, ligesom hjemmepleje og hjemmesygeplejerske kommer udefra. Der er med andre ord basis for, at tilflyttere med disse (og andre) erhverv kan bosætte sig og arbejde på øen. Vi ser også muligheden for at skabe flere arbejdspladser ved at privatisere opgaverne omkring ældrepleje og med privat hjemmepleje skabe bedre rammer for det at blive gammel på Fejø. Med et døgnbemandet plejehjem samt rekreationshjem/rehabiliteringspladser kan vi både give gamle på Fejø bedre service (og mad!) og aflaste kommunen for en dyr opgave.

Indsats på operationelt niveau

Første skridt er at aflaste kommunen ved at privatisere hjemmepleje og plejehjem – det giver lokale arbejdspladser, og kommunen sparer (vente-/færge-) tid og dermed penge. Borgere på Fejø vil dermed også kunne få hjemmehjælp efter kl. 13.

Herudover skal vi blive bedre til at synliggøre over for potentielle tilflyttere, hvad der reelt kan skabes af jobmuligheder på øen. I dag er der mange øboere, der poster lokale jobopslag på deres facebookprofil, men hvorfor ikke også definere og synliggøre andre muligheder?

Langsigtet perspektiv

På længere sigt etablering af rehabiliteringcenter/rekreationssted, der kan aflaste sygehusene for patienter, der er færdigbehandlede, men for dårlige til at blive sendt hjem. Tiltrække flere selvstændige erhvervsdrivende som håndværkere, turistaktører og fjernarbejdere. Skabe arbejdsmiljøer som f.eks. kunstnerkollektiver eller kontorfællesskab for deltidspendlere med hjemmearbejdspladser.

Fordele for Lolland Kommune

En privatisering af hjemmeplejen og på sigt oprettelse af privat drevet rekreationshjem på øen kan aflaste kommunen, der sparer tid og penge. Flere fastboende og flere selvstændige = flere skattekroner.

KONKRET TURISMESATSNING FOKUS PÅ FACILITETER

Rammebetingelser

Den nuværende betalingsring omkring øerne er en katastrofe for turismen. Det er ganske enkelt for dyrt at komme til Fejø. Vi har brug for flere turister og en længere turistsæson, blandt andet for at danne grundlag for et eller flere stabile spisesteder på øen. Vi har også brug for et bedre overblik over overnatningsmulighederne.

Indsats på operationelt niveau

Vi vil skabe øget opmærksomhed omkring Fejø ved at forædle eksisterende events på øen (fx Æblets Dag, Turismens Dag, kammermusikfestival) og søsætte flere (fx Swim Trail).

Langsigtet perspektiv

Turistsæsonen skal udvides via målrettet markedsføring mod grupper, der kan komme uden for skoleferierne, såsom udlændinge, pensionister, ornitologer, andre foreninger. En længere turistsæson skaber bedre basis for at kunne drive eksempelvis en restaurant.

Fordele for Lolland Kommune

Flere gæster på øen giver mere omsætning på og større kendskab til øen, hvilket igen giver større potentiel tilflytning og dermed højere skattegrundlag.

Er der penge i Æblets Dag?

Æblets Dag er blevet tradition på Fejø første lørdag i efterårsferien. Den arrangeres af frivillige øboere og tiltrækker et stort antal besøgende til øen. Der, hvor der tjenes penge, er hos studeholderne og på færgen. I 2014 fik færgen billetindtægter fra 1784 personer og 344 biler på æblets dag. På en almindelig lørdag tager 4-500 personer og 200-250 biler færgen

FEJØ ER ATTRAKTIV FOR BØRNEFAMILIER

RAFFINERING AF SKOLEN SOM RESSOURCE

Rammebetingelser

Skolen er nøglen til at bevare helårssamfundet på Fejø. Børnefamilier har i en længere periode ikke turdet flytte hertil, fordi rygterne om skolelukning konstant har floreret i pressen. Lige nu har elleværelset nået et lavpunkt, men det kan og skal vendes. Det er kun 11 år siden, øen var i den situation, at tilflyttere ikke kunne få plads i Fejø Børnehus på grund af den store tilstrømning til øen! Hvis de nuværende planer om at lave en selvejende institution lykkes, vil vi skabe indtægter og aflaste kommunen ved at udnytte den overkapacitet, der er pt. i skolebygningen og evt. Ældrecenteret.

Fejø er beriget med en frugttradition og et 'flimmerfrit' (roligt, geografisk afgrænset, stimulerende) miljø, der både kan udnyttes til sociale tilbud (socialtræning af sårbare unge, unge mødre, andre udsatte socialgrupper, som kommunen i dag har pligt til at hjælpe og ofte sender ud af kommunen pga. manglende tilbud inden for egne grænser) og til tiltrækning af ressourcerne ved eksempelvis at lave sommerhøjskole i samarbejde med eksterne samarbejdspartnere.

Indsats på operationelt niveau

- Dagskurser for socialt udsatte grupper i flimmerfrit miljø på Fejø Skole, f.eks. socialtræning i form af madlavning samt ugelange internatkurser.
- Højskolekurser på skolen i sommeren 2016 med mad, kunst og frugtakademi som omdrejningspunkt.
- Indkvartering af større grupper (op til 32 personer) er p.t. muligt i Fejø Feriecenters feriehus.

Langsigtet perspektiv

Søgning af midler til at ombygge skolekøkkenet, så der bliver bedre rammer for socialtræning og højskoletiltag. Eventuel udvidelse af højskoleledelsen til helår, hvis det bliver en succes.

Fordele for Lolland Kommune

Fejø kan aflaste kommunen i arbejdet med socialt udsatte grupper.

EKSPERIMENTEL FRIZONE ET BÆREDYGTIGT LOKALSAMFUND

Og ... lidt mere om færgepriser

For 90 millioner ud over tilskuddet kan der blive gratis færger til landets 27 småøer. De grumt høje færgepriser er skadelige for erhvervslivet, tilflytningen og turismen, jo, betalingsringe virker!

Tre af Fejøs landmænd har eksempelvis årlige transportomkostninger for hhv. 75.000, 130.000 og 300.000 kr. Prisstigningerne de sidste mange år er kortsigtet kassetænkning, og man har slet ikke overvejet, at stigende priser har en negativ effekt på trafikken.

Priserne er blevet fastsat efter følgende metode: "Vi kender antallet af ture for henholdsvis gående, bilister og lastbiler, vi kender udgiften til driften, ergo skal vi bare dividere op, så har vi prisen på en billet!"

Da en landmand gjorde opmærksom på, at han var holdt op med at dyrke roer, da de var blevet for dyre at transportere i forhold til korn, var reaktionen fra færgedelen "er der andre, der har samme overvejelser? For så må vi sætte prisen op ..."

Rammebetingelser

En støt stigende befolkningsgruppe på Fejø er folk, der arbejder med bæredygtighed, CO2-neutralitet, permakultur og andre visionære og alternative bo- og livsformer. Denne kultur tiltrækker endnu en interessant gruppe til øen, nemlig internationale unge der kommer hertil som wwoof'ere og help-ex'ere og som har særlig interesser i samfund, der arbejder med værdimæssig, social, miljømæssig og økonomisk bæredygtighed.

Indsats på operationelt niveau

- Anerkendelse af områder på Fejø som eksperimentel frizone for bæredygtighed.
- Samarbejde med kommunale relevante afdelinger for at indhente nødvendige dispensationer, der ikke administreres kommunalt.
- Straks iværksætte forsøg i mindre skala.

Langsigtet perspektiv

Ved at gøre Fejø – eller dele heraf – til eksperimentel frizone giver man borgerne mulighed for at udvikle nye, bæredygtige initiativer. Vi ser såvel politikere som ansatte i kommunens forvaltning som aktive medspillere, der kan understøtte de enkelte projekter med den relevante faglige viden. Fejø – eller dele heraf – kommer således til at spille en aktiv rolle i udviklingen af bæredygtige

og resiliente bo- og leveformer i landdistrikterne i Danmark og verden.

På Fejø har en forbrugerundersøgelse kortlagt brugen og omfanget af de forskellige energiformer. Med dette udgangspunkt og ønsket om en minimering af fossile brændstoffer har vi igangsat et projekt for vedvarende vindenergi. Møllen eller møllerne skulle være et offshoreprojekt med en mølleplacering på Skælø Flak. Interessenterne er Vejrø, Fejø, Femø, Askø og evt. Kragenæs/Birket-området. Kapaciteten på elproduktionen er tænkt fuldt ud dækkende interessenternes forbrug og kunne også indbefatte en længe ønsket elektrificering af færgerne. Der pågår forhandlinger med diverse myndigheder p.t.

Vi er også begyndt at afholde kurser, der decideret omhandler omstilling til resiliens, sidst "Pengenes Magi". I støbeskeen er Transition Island Experience Week, som afholdes en uge i maj 2015, og hvor indtil videre Fejø Skole og Børnehus samt Fejø Spejdere er aktive deltagere.

Fordele for Lolland Kommune

Viden og eksperimentering med bæredygtighed vil kunne skærpe kommunens grønne profil. Brandingen af Fejø som Transition Island og bæredygtigt samfund kan skabe international bevågenhed.

